

Komet informerar 2019:15, publicerad 2021-12-17

Sammanfattning av Komets årsrapport 2021

Årsrapporten beskriver det arbete som Komet genomfört under år 2021 samt redogör för kommande års inriktning.

Komets arbete under 2021 i tre punkter

- Komet har arbetat med kunskapsuppbyggnad genom svensk och internationell omvärldsbevakning, samtal, intervjuer och genom kvalificerat analysarbete. Under året har Komet lämnat in flera policyutvecklande förslag till regeringen och därtill publicerat en stor mängd kunskaps-höjande material. Sedan kommittén bildades har 61 publikationer färdigställts.
- Att teknikutvecklingen är ansvarsfull är grundläggande för Komet. Ett sätt att bidra till detta är Komets många samtal och diskussioner, om till exempel teknikutvecklingens påverkan på enskilda människor och på samhället i stort. En central insats under året har varit lansering av Komets webbaserade verktyg för självvärdering av ansvarsfull teknikutveckling. Verktöget ger konkret och praktiskt stöd till den som utvecklar eller använder ny teknik, för att ge förutsättningar att agera på ett tryggt sätt. Verktöget lanserades på svenska under våren. Under hösten 2021 färdigställdes även en engelsk version till nytta för internationella svenska företag och aktörer i andra länder. Den internationella versionen kommer att lanseras under början av 2022.
- Pandemin har medfört nya sätt att arbeta med samverkan och dialog. Under året har Komets utåtriktade samtal ofta skett i digitalt format, eftersom det inte varit möjligt att anordna seminarier eller konferenser. Ett lyckat exempel är ett välbesökt internationellt webinarium om metodik för regulatoriska försök, i samarbete med tyska forskare, som genomförts under året.

En insats under året har varit lanseringen av ett webbaserat verktyg för självvärdering av ansvarsfull teknikutveckling.

Slutsatser från arbetet under år 2021

När både tekniken och samhället utvecklas i snabb takt behöver även människors arbetssätt förändras. Den som arbetar med teknik- eller regelutveckling behöver kontinuerligt lära sig nya saker. För att utvecklingen ska bli långsiktigt hållbar och trygg behövs ett helhetsperspektiv, där människor som utvecklar, använder och påverkas av nya lösningar är delaktiga. Detta synsätt genomsyrar Komets arbetssätt som bygger på att förstå, försöka och förändra. Konkreta exempel är att arbeta på

Helhetsperspektiv, samverkan och nyskapande arbetssätt för en långsiktigt hållbar och trygg utveckling.

nyskapande sätt, att alltid bjuda in till samverkan och att leverera avgränsade förslag som blir möjliga för regeringen att implementera i mindre steg. Komets arbetsätt har visat sig ge goda resultat; flera av de förslag Komet framfört under de första tre åren har redan genomförts av regeringen via ett flertal departement. På så sätt har ett nyskapande arbetsätt haft betydande inverkan på svensk förvaltning.

Komet har analyserat regelarbete i en tid när teknikutvecklingen går allt snabbare. Fem övergripande problem har identifierats: (1) regler upplevs inte vara anpassade till dagens situation, (2) bristande helhetssyn i regelverken i förhållande till snabb teknikutveckling, (3) regeländring bygger på instabil utgångspunkt eller dåliga underlag, (4) bristande samverkan riskerar att leda till regler som inte fungerar samt (5) bristande resurser och kompetens inom regelarbete i förhållande till snabb teknikutveckling.

Arbetsätten för regelutveckling behöver utgå från en mer cirkulär process och vara framåtblickande. Det innebär bland annat att uppföljning av hur befintliga regler fungerar behöver utvecklas. Dessutom måste kunskapsbalansen minskas mellan de som utvecklar teknik och de som utvecklar regler. Ökad förståelse kan bidra till att utvecklingen av lagar, förordningar och föreskrifter går bättre i takt med den snabba teknik- och samhällsutvecklingen.

Sättet att arbeta med regelutveckling behöver utgå från en mer cirkulär process, som bland annat fokuserar på uppföljning av befintliga reglers funktion och behov av utveckling.

I en föränderlig värld krävs gemensamma insatser för att förstå utvecklingen. Internationellt kunskapsutbyte och samverkan är särskilt viktigt för att skapa en gemensam förståelse för de utmaningar och möjligheter som utveckling och användning av nya tekniska lösningar för med sig.

Inriktning för fortsatt arbete

Komet bygger vidare på aktiviteter och insatser från de tre första åren. Arbetet kommer även fortsatt att struktureras i de fyra arbetsspåren ansvarsfull teknik, samverkande förvaltning, regelverk och innovation samt att möjliggöra försök. Därtill kommer Komets arbete utgå från prioriteringar och resultat från regeringens strategiska samverkansprogram inom digital struktur- omvandling, klimatomställning och hälsa.

”Nästa år hoppas jag att Komet kan hjälpa jurister och ingenjörer att börja dansa mer i takt. Det jag tror att alla skulle ha nytta av!”

Jon Simonsson, Komets ordförande

Under 2022 avser Komet fördjupa arbetet med samverkande förvaltning samt med ansvarsfull teknikutveckling. Därutöver kommer Komet dela erfarenheter om arbetsätt, sprida resultat av kunskapsinsamling samt bidra till implementering av redan lämnade förslag.